

Emma Thulin Johansson
Tel: 010-698 11 57
emma.thulin-johansson
@naturvardsverket.se

2015-05-05 Ärendenr:
NV-07199-14

Översyn av föreskrifter om registrering av beslut enligt 7 kap. miljöbalken – Konsekvensutredning

Sammanfattning

Naturvårdsverket har meddelat föreskrifter om det naturvårdsregister över beslut enligt 7 kap miljöbalken och andra förhållanden på naturvårdens område som förs av länsstyrelserna och Naturvårdsverket. Föreskrifter finns meddelade i NFS 2009:5 om registrering av beslut enligt 7 kap miljöbalken. Registerskyldigheten och Naturvårdsverkets föreskriftsrätt följer av 33–33 b §§ förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (FOM). Föreskrifterna reglerar dels vilka naturområden som vara registrerade i registret, vilka uppgifter som ska finnas registrerade för respektive område och dels hur registreringen ska gå till. Naturvårdsverket ser ett behov av att utöka registreringskyldigheten till att omfatta områden som pekats ut med stöd av EU-rättsliga och internationella åtaganden samt kommunala biotopskyddsområden. Föreskrifterna ska också tydliggöra vilka uppgifter som ska registreras för respektive område samt ansvarsfördelning och tidsfrister för registrering.

Gällande reglering och problemanalys

Naturvårdsregistret

Det åligger idag länsstyrelserna att föra register över beslut enligt 7 kap miljöbalken och andra förhållanden på naturvårdens område, naturvårdsregister. Naturvårdsverket ansvarar för det nationella registret. Registret förs i den digitala kartbaserade databasen VIC Natur. Registerskyldigheten finns reglerad i 33 - 33 a § § FOM. Naturvårdsverket har rätt att meddela föreskrifter avseende naturvårdsregistret med stöd av 33 b § FOM. Innan Naturvårdsverket meddelar

sådana föreskrifter ska verket höra Havs- och vattenmyndigheten, Riksantikvarieämbetet och Skogsstyrelsen.

Uppgifter som saknas i nuvarande naturvårdsregister

Naturvårdsregistret innehåller en stor mängd uppgifter. Föreskrifterna reglerar bara de uppgifter som bedöms vara nödvändiga för upprätthållandet av ett rättsäkert naturvårdsregister. Alla beslut enligt 7 kap miljöbalken omfattas således inte av föreskrifterna. Vilka områden som ska registreras och vilka uppgifter som ska registreras för respektive område framgår av bilagor till föreskrifterna. De områden som idag omfattas är områden som pekats ut med stöd av nationella bestämmelser och regleras i 7 kap MB som exempelvis beslut om naturreservat. Idag föreskriver NFS 2009:5 inte registrering av Natura 2000-områden och inte heller områden utpekade på grund av internationella åtaganden.

De internationella åtaganden som åsyftas är framförallt åtaganden som gjorts i enlighet med internationella konventioner. Exempel härpå är våtmarksområden som pekats ut i enlighet med Ramsarkonventionen och områden med höga naturvärden som pekats ut i enlighet med Världsarvskonventionen. Inte heller föreligger registerskyldighet för områden som utnämnts av UNESCO att ingå i det världsomspännande nätverket med biosfärområden.

Sedan NFS 2009:5 meddelades har kommunen givits rätt att i enlighet med 7 kap 11 § MB och 7 a § FOM i enskilda fall besluta att ett sådant särskilt skyddsvärt mark- eller vattenområde som anges i bilaga 2 eller 3 till FOM ska utgöra ett biotopskyddsområde. Till följd därav behöver registreringskyldighet i naturvårdsregistret införas. Dessa områden bör som andra biotopskyddsområden registreras i naturvårdsregistret.

Av 4 § framgår att det ankommer på Naturvårdsverket att registrera de beslut som anges i *bilaga 2*. De beslut som avses är för närvarande regeringens beslut enligt 7 kap. 2 § MB om nationalparker, Naturvårdsverkets föreskrifter enligt 7 kap. 3 § MB och ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § MB. För beslut om nationalparker saknas uppgift i *bilaga 3* om vilka uppgifter som ska registreras.

Behov föreligger att säkerställa ett tillgängligt och uppdaterat register

För att säkerställa att information om skyddade naturområden är lättillgänglig och vid varje tidpunkt uppdaterad anser Naturvårdsverket registreringskyldigheten bör utökas. Föreskrifterna behöver således uppdateras med vilka områden som ska registreras.

Föreskrifterna innehåller uppgifter om ansvarsfördelning för registrering av beslut. Av 2 och 3 §§ och bilaga 1 framgår vilka beslut som ska registreras av länsstyrelsen och av 4 § och bilaga 2 vilka beslut som ska registreras av Naturvårdsverket. Avseende Naturvårdsverkets registrering saknas angivelse om när registrering senast kommer att vara utförd. För att säkerställa att registret hålls uppdaterat avseende alla beslutstyper bör föreskrifterna innehålla tidsangivelser för registrering för alla registrerande myndigheter.

Föreslagen reglering

Vilka områden ska registreras

Det bör införas en skyldighet att i naturvårdsregistret registrera områden skyddade med stöd av 7 kap 27 § miljöbalken som pekats ut av regeringen som Natura 2000-områden enligt art-och habitatdirektivet och fågeldirektivet samt områden utpekade på grund av internationella åtaganden.

Ansvar för att registrera dessa i naturvårdsregistret bör åvila Naturvårdsverket. Naturvårdsverket för idag med stöd av 15 § FOM en förteckning över områden skyddade med stöd av 7 kap. 27 § MB. Kartor som utvisar områdenas avgränsningar ska finnas tillgängliga hos Naturvårdsverket och Naturvårdsverket ska se till att Skogsstyrelsen, Havs- och vattenmyndigheten och berörda länsstyrelser har tillgång till förteckningen och kartorna samt får kännedom om tillägg och ändringar som görs i dem. Införande av bestämmelse om registrering görs genom ett tillägg i *bilaga 2* till föreskrifterna.

I 7 § förordningen om områdesskydd föreskrivs att länsstyrelsen inom områden som inte omfattas av bestämmelserna i skogsvårdslagen (1979:429) i det enskilda fallet får besluta att ett sådant särskilt skyddsvärt mark- eller vattenområde som anges i *bilaga 3* ska utgöra ett biotopskyddsområde. I 2 § och *bilaga 1* till föreskrifterna är föreskrivet att biotopskyddsområde som beslutats enligt 7 § FOM ska registreras av länsstyrelsen. Sedan föreskrifterna meddelades har en ändring av FOM skett genom förordning (2010:319) innebärande att en kommun i det enskilda fallet äger besluta om ett sådant biotopskyddsområde. Bestämmelsen återfinns i 7 a § i FOM. Kommunens beslut bör registreras av länsstyrelsen. Detta uppnås genom ett tillägg i *bilaga 1* till föreskrifterna.

Vilka uppgifter ska registreras

Vilka uppgifter som ska registreras för respektive område framgår idag av *bilaga 3*. Samtliga nationella skyddstyper har inte angetts i bilagan, exempelvis saknas nationalparker. Nationalparker bör därför läggas till i *bilaga 3*. Då Naturvårdsverket anser att uppgifterna som ska registreras skiljer för områden som pekats ut med stöd av EU-rättsliga och internationella åtaganden som avses i 7 kap 27 § MB och andra bestämmelser i MB införs en separat bilaga där det anges vilka uppgifter som ska registreras för de först nämnda områdena. Denna ges beteckningen *bilaga 4*.

När ska beslut registreras

För att säkerställa att registret hålls uppdaterat avseende alla beslutstyper bör det införas bestämmelser om när Naturvårdsverkets registrering ska vara utförd. Naturvårdsverkets registreringsskyldighet kommer att avse myndighetens egna beslut om föreskrifter för nationalparker enligt 7 kap. 3 § MB och ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § MB. Registreringsskyldigheten kommer också att avse regeringens beslut om nationalparker enligt 7 kap. 2 § MB och

dess beslut enligt 7 kap 27 § miljöbalken om Natura 2000-områden och områden skyddade med stöd av internationella åtaganden. Naturvårdsverket föreslår att Naturvårdsverket ska registrera sådant beslut inom fem dagar från det att beslutet fattades. Detta likt den registreringskyldighet som gäller för länsstyrelsen enligt 2 § av länsstyrelsens egna beslut.

Havs- och vattenmyndigheten är expertmyndighet avseende områden som pekats ut i enlighet Helcomkonventionen och Osparkonventionen. Det är då Havs- och vattenmyndigheten som förberett ärendena inför regeringens beslut och har tillgång till beslutsunderlag. Havs- och vattenmyndigheten har inte möjlighet att själva registrera beslut i naturvårdsregistret utan skickar information till Naturvårdsverket om besluten genom automatisk dataöverföring. För att Naturvårdsverket ska kunna utföra sin registrering föreslår Naturvårdsverket att Havs- och vattenmyndigheten ska förpliktas att se till att Naturvårdsverket får information om beslutet inom fem arbetsdagar från att det beslutet fattades. Information om de beslut som fattas av Skogsstyrelsen sker genom att Skogsstyrelsen skickar information till Naturvårdsverket om besluten genom automatisk dataöverföring. Även denna överföring bör ske inom fem arbetsdagar från det att beslutet fattades. Ovanstående ändringar föreslås i 4 §.

Under förutsättning att Havs- och vattenmyndigheten skickar information enligt ovan till Naturvårdsverket bedöms tidsgränsen ”registrering inom fem arbetsdagar” som rimlig både vad gäller Naturvårdsverkets egna beslut och de beslut som fattas av regeringen.

För de beslut som är möjliga att överklaga bör det registreras om de har vunnit laga kraft eller om de har överklagats. Det bör också tydliggöras när uppgift om eventuella överklaganden ska ske. Ansvar för att föra in uppgifter om laga kraft och överklagande och uppgift om överinstansers beslut regleras i 2 §, 3 § och 4 § §.

Tillgång till registret

I 4 § regleras hur naturvårdsregistret ska hållas tillgängligt för allmänheten.

Referensalternativ eller ”nollalternativ”

Om föreskrifterna inte ändras kommer nuvarande föreskrifter att fortsätta gälla. En sådan ordning innebär att det inte kan garanteras att Naturvårdsregistret vid varje tidpunkt innehåller de uppgifter som krävs enligt 7 kap. miljöbalken.

Konsekvenser av föreslagna ändringar

Förtydligande av regelverk och dagens hantering

Som ovan angetts förs redan idag ett naturvårdsregister. Eftersom registret hålls tillgängligt för allmänheten via Naturvårdsverkets webbplats är det viktigt att

innehållet ger en rättvisande och tillförlitlig bild över skyddade naturområden i landet. Genom föreslagna ändringar i föreskrifterna tydliggörs vilka uppgifter som ska finnas i registret och hur införandet av desamma ska gå till. Dagens reglering innebär brister såväl på grund av ändrad lagstiftning som ändrade tekniska förutsättningar. Det innehåller också vissa formella brister. Ändringarna förväntas leda till en tydligare och mer enhetlig registrering samt ett mer rättvisande register.

Förenklad administration och tillgänglighet

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket för idag naturvårdsregistret, en särskild Natura 2000-databas och den förteckning som stadgas i 15 § FOM avseende Natura 2000-områden och områden skyddade med stöd av internationella åtaganden. Natura 2000-databasen tjänar som underlag för rapportering till kommissionen i enlighet med art- och habitatdirektivet. Uppgifterna i databasen ligger också till grund för förteckningen över Natura 2000-områden som kungörs i Naturvårdsverkets författningssamling. Nuvarande förteckning, Naturvårdsverkets förteckning (NFS 2014:29) över naturområden som avses i 7 kap. 27 § miljöbalken kungjordes den 18 december 2014. Förändringarna i Naturvårdsregistret utgör ett första steg i att på sikt fasa ut förteckningen i dess nuvarande form. För Naturvårdsverkets del innebär ändringarna att den särskilda Natura 2000-förteckningen kan fasas ut och uppgifterna i Naturvårdsregistret användas som underlag för upprättande av förteckningen och för rapporteringen till kommissionen. Då förteckningen innehåller uppgifter om ca 4 000 områden skulle detta medföra en betydligt förenklad administration. Det skulle också leda till minskad sårbarhet i systemet. De föreslagna ändringarna innebär att det blir enklare att ta fram nationell statistik och underlag för nationell och internationell rapportering om skyddade områden. Naturvårdsregistret används också som underlag för att tillhandahålla information i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG av den 30 november 2009 (inspiredirektivet), lag (2010:1767) om geografisk miljöinformation och förordning (2010:1770) om geografisk miljöinformation, vilka utgör grunden för att Naturvårdsverket uppfyller sitt informationsansvar.

Övriga myndigheter, länsstyrelsen, kommuner och övriga aktörer

Ändringarna innebär att information om skyddade områden tillgängliggörs och att det är säkerställt att informationen i registret är uppdaterad. Informationen kommer att bli mer enhetligt och lättillgänglig. Exempelvis så kommer det vara möjligt att hämta såväl listor över alla skyddade områden av en viss typ och kartor utvisande områdena samt uppgifter om hur olika skyddade områden överlappar m.m. Naturvårdsverket bedömer att information i kartform är mer tillgänglig än listor. Ändringarna innebär också en tydligare ansvarsfördelning myndigheterna emellan samt ett tydligare förfarandesätt vid registrering. Det blir enklare att ta fram nationell statistik och underlag för beslut.

Information i naturvårdsregistret tillhandahålls som öppna data vilket möjliggör att andra myndigheter och övriga aktörer kan länka till informationen, söka och visa upp den på externa webbplatser. Därutöver är informationen direkt sökbar på Naturvårdsverkets webbplats. Informationen i registret uppdateras dagligen.

Den är med andra ord ständigt aktuell. Detta ökar tillgängligheten eftersom gemene man idag snarare efterfrågar information på nätet än i form av skriftliga förteckningar.

Administrativa konsekvenser

Naturvårdsverket

De största administrativa konsekvenserna bedöms beröra Naturvårdsverket som kommer att svara för registrering av uppgifter för Natura 2000-områden som till antalet är många. Ändringarna bedöms dock inte medföra någon ökad arbetsbelastning för Naturvårdsverket eftersom det som nämnts under "Förenklad administration och tillgänglighet" också innebär minskad administration inom andra områden.

Övriga myndigheter, länsstyrelsen, kommuner och övriga aktörer

Länsstyrelserna för redan idag in större delen av uppgifterna i registret. Det som tillkommer är registrering av kommunala beslut om biotopskyddsområden. Under förutsättning att antalet kommunala beslut inte ökar avsevärt bedöms det endast innebära en marginellt ökad administrativ börda för länsstyrelsen att även registrera dessa beslut. Ändringarna bedöms inte innebära några administrativa konsekvenser för kommuner eller övriga aktörer.

Kostnadsmissiga konsekvenser

Förändringarna bedöms inte innebära några ökade kostnader för vare sig Naturvårdsverket, övriga myndigheter, länsstyrelsen eller kommuner. All information tillhandahålls vidare kostnadsfritt. Det innebär således inga kostnadsökningar för den som vill ta del av innehållet i registret.